Rissa kommune

Områderegulering for Råkvåg sentrum

Fra www.adressa.no

Forslag til planprogram

Innhold

1. INNLEDNING 3
1.1. BAKGRUNN 3
1.2. MANDAT 4
1.3. PLANMODELL 4
1.4. FORMÅL MED PLANARBEIDET 4
1.5. AVGRENSING AV PLANOMRÅDET 5
1.6. PLANER OG RAPPORTER AV RELEVANS FOR OMRÅDEREGULERING AV RÅKVÅG SENTRUM 5
1.7. ORGANISERING AV PLANARBEIDET 6
2. PLANTEMA 7
2.1. BRYGGEREKKEN OG BRYGGERNE RUNDT VÅGEN 7
2.2. VÅGEN OG NOTHOLMEN 8
2.3. PARKERING OG KJØREMØNSTRE 9
2.4. ATTRAKSJONER FOR BARNEFAMILIER 10
3. MEDVIRKNING 12
4. KONSEKVENSER I FORHOLD TIL MILJØ OG SAMFUNN 14
5. FRAMDRIFTSPLAN MED FRISTER OG DELTAKERE 15

1. Innledning

1.1. Bakgrunn

I desember 2008 behandlet Hovedutvalget for landbruk, teknisk og miljø i Rissa kommune en sak om oppstart av planlegging i tettstedet Råkvåg.

Råkvåg eller Råkvågen er et tettsted med 257 innbyggere (1.januar 2011) og er omtalt i boka "Vakrest i landet" for Norges Turistråd i 1991 som et av Norges 20 best bevarte tettsteder. Råkvåg dekker et areal på 0,58 km^2 og befolkningstettheten er 419 innbyggere/km^2.

Råkvåg er et tettsted i Rissa kommune. Rissa kommune ligger på Fosenhalvøya i Sør-Trøndelag fylke, og omfatter kyststrekningen nord for ytre Trondheimsfjorden til Stjørnfjorden. Det geografiske området som utgjør Rissa kommune, er resultatet av kommunesammenslåingen i 1964. Deler av datidens Stadsbygd, Rissa og Stjørna ble slått sammen til en storkommune med et samlet areal på 623 km^2. Dagens kommunevåpen hentyder også til kommunesammenslåingen der de tre rosene symboliserer hver sin kommunedel. Rissa er Fosenregionens mest folkerike kommune, og har hatt en lett befolkningstilvekst de siste tiårene. Ved inngangen til et nytt tusenår var befolkningstallet 6.503 personer (1.1.2000), mens det pr 2012 var på 6.558.

Råkvåg er i dag mest kjent for bryggerekken som er den lengste bryggerekka utenfor tett bebygd strøk i Norge. Råkvåg ligger ved Stjørnfjorden som en gang var en av landets beste fjorder for sildefiske.

Navnet Råkvåg stammer fra ordet "råk" som betyr krøttersti. Funn har vist at det var bosetting i Råkvåg i vikingetida. Gården Hals, nå Råk, var i kirkens eiendom på 13-1400-tallet. På 1600-tallet lå Råk under Austrått og ble kjøpt fri i 1773.

Råkvåg har opplevd vekst og tilbakegang i takt med svingningene i sildeforekomstene. Den første glansperioden ble innledet rundt 1600. Siste halvdel av 1800-tallet og fram til 1920-30 var også en rik oppgangsperiode. Stjørnfjorden var som nevnt regnet som en av landets beste sildefjorder, og i 1914 ble det etablert en hermetikkfabrikk i Råkvåg. Den ble drevet i en 20 års tid. Husmødrene i Råkvåg utgjorde en viktig del av arbeidsstyrken og utførte også salting og sildeverking.

Råkvåg er et klassisk eksempel på et tettsted preget av fraflytting i etterkrigstidas Norge, og på 1960-tallet og fram mot slutten av 1970-tallet sank folketallet. Fra midten av 1980-tallet kom bygda ut av denne dvalen, og det var satsingen på kultur som skulle gi nytt livsgrunnlag og skape ny optimisme i Råkvåg.

Endringene i Råkvåg fra et mindre fiskerisamfunn til et tettsted med et stort potensial som attraktivt bosted, arbeidssted og reiselivsdestinasjon krever at det stadig jobbes med strategier for hvilken utvikling kommunen ønsker for Råkvåg, og som konsekvens av dette, hvilken utvikling kommunen ønsker for sin arealbruk i området.

Det er med Råkvågs historie og utvikling som bakteppe at områderegulering for Råkvåg sentrum er startet opp.

1.2. Mandat

Mandat for oppstart av planarbeidet i Råkvåg sentrum er å finne i sak 217/08 fra møte i Hovedutvalget for landbruk, teknisk og miljø i Rissa kommune den 8. desember 2008.

Her ble det vedtatt at det skal ses på en helhetlig utvikling av Råkvåg og at den private reguleringsplanen for Vorphaugen skal innarbeides i kommunens planlegging. Det ble dessuten presisert at det er riktig å legge til rette for medvirkning, særlig fra organisasjoner, men også fra enkeltpersoner, ut over minstekravene til medvirkning i plan- og bygningsloven.

Hovedutvalget for landbruk, teknisk og miljø skal styre planarbeidet i Råkvåg.

1.3. Planmodell

Råkvågs historiske sentrum krever detaljerte områdevise avklaringer av arealbruken. Derfor har Rådmannen valgt områderegulering som planmodell for Råkvåg sentrum.

1.4. Formål med planarbeidet

Formålet med planarbeidet er å tilrettelegge for en ønsket utvikling av Råkvåg sentrum. Områdereguleringen skal legge til rette for utvikling og revitalisering av Råkvågs historiske sentrum med det overordnete målet å bedre omdømmet for Råkvåg, forbedre tilbud og service, øke bosetningen og sysselsettingen i Råkvåg og bli en ettertraktet reisedestinasjon.

Som en del av dette arbeid skal det tas tak i de eksisterende reguleringsplaner i Råkvåg. Gjeldende reguleringsplan for bryggerekken i Råkvåg, beliggende i sentrum vest for Vågen, har planformålet ”forretning/ industri”. Blant innbyggerne og næringsaktørene i kommunen er det et klart ønske om at det legges til rette for mer differensiert bruk av bryggene og at det legges en strategi for vern av det historiske bygningsmiljø gjennom bruk. På motsatt side av Vågen er det en mindre men for det samlede inntrykk av bygningsmiljøet vel så viktig bryggerekke. Her mangler det reguleringsplan. Det er derfor et sentralt mål å oppgradere gjeldende reguleringsplaner og se de i sammenheng med ny reguleringsplan for området øst for Vågen.

Områdereguleringen skal ha spesielt fokus på å:

- forsterke kontakten mellom sentrumsområdet og havneområdet/sjøen i Råkvåg
- bidra til å få ny bruk i de vernede bryggene rundt Vågen
- Forbedre utnyttelsen av havna til fritidsbåter
- Se etter muligheter for fortetting i Råkvåg sentrum
- utvikle og legge til rette for et levende, trygt og mangfoldig sentrum for beboere og besøkende, med særlig fokus på barnefamilier

Det er dessuten et mål med planarbeidet å ha en tett dialog med innbyggerne i Råkvåg på en slik måte at innbyggene føler et ansvar for utviklingen av de fysiske rammene rundt seg.

1.5. Avgrensing av planområdet

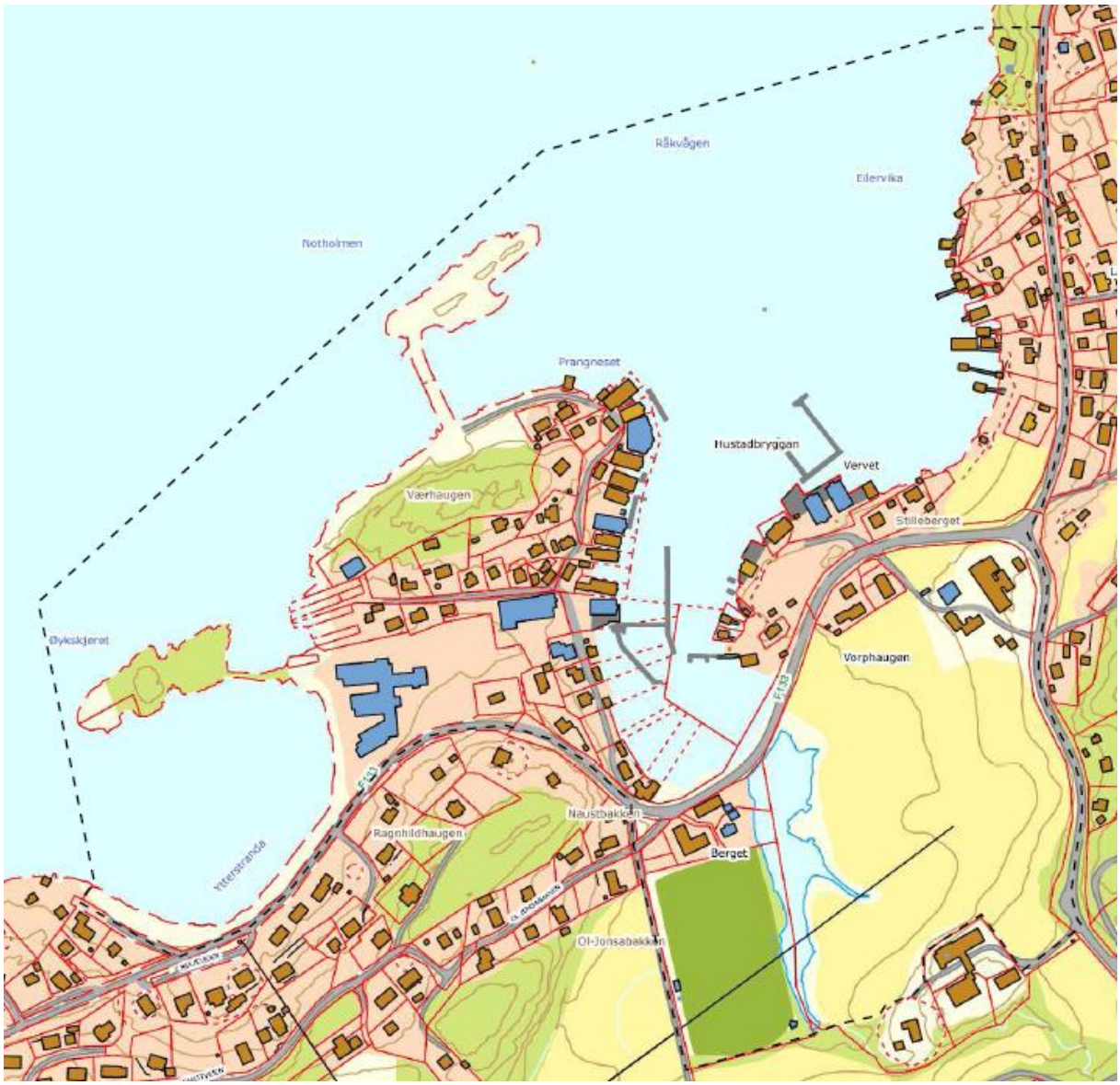

Figur 1: Planavgrensingen er vist med svart stiplet linje

1.6. Planer og rapporter av relevans for områderegulering av Råkvåg sentrum

- Kommuneplanen 2007 – 2019 for Rissa kommune
- Gjeldende reguleringsplaner i Råkvåg planid. nr: 601C, 605, 606 og 606_1
- Ny reguleringsplan for Vorphaugen er under behandling og må medtas i "områderegulering Råkvåg"
- Energi og klimaplan 2009 for Rissa kommune
- Viltet i Rissa kommune, 2002
- Kommunedelplan - Landbruk 2009 – 2012 for Rissa kommune
- Kommunedelplan - Kultur i Rissa 2009-2012 for Rissa kommune
- Kommunedelplan - Idrett og fysisk aktivitet 2010-2013 for Rissa kommune

- ”Råkvåg - stedsanalyse og rettledning for stedsutvikling”. Hovedfagsoppgave av Anne Pia Johansen, 1997
- Universell utforming - veileder fra Trondheim kommune

1.7. Organisering av planarbeidet

Arbeidet med områderegulering for Råkvåg sentrum er organisert som et prosjekt ledet av plankontoret i Rissa kommune med prosjektleder Susanne Saue og planansvarlig Siri Vannebo.

Styringsgruppe: Hovedutvalget for landbruk, teknisk og miljø i Rissa kommune.

Fagansvarlig: Plankontoret i Rissa kommune

Samarbeidspartnere: Rissa kommune har samarbeidet med aktuelle myndigheter allerede tidlig i planprosessen for å sikre en bred medvirkning. Vi har kontakt med Sør-Trøndelag fylkeskommune, Fylkesmannen, Kystverket, Fiskarlaget Midt-Norge og Forebyggende Brannvern.

Temagrupper: Med utgangspunkt i folkemøter i Råkvåg våren og høsten 2011 har innbyggerne i Råkvåg og fagansvarlige i Rissa kommune utvalgt fire overordnete temaer som sentrale arbeidsområder i den videre planprosessen. Det ble på denne bakgrunnen etablert fire temagrupper hvor de som hadde lyst til å delta i en temagruppe påmeldte seg. Gruppene er Vågengruppen, Bryggerekkegruppen, Trafikkgruppen og Barn- og familiegruppen. Det er i alt 23 personer knyttet til arbeidsgruppene med utvalgte kontaktpersoner for hver gruppe. Prosjektleder i Rissa kommune fungerer som koordinator av arbeidet i temagruppene og bistår med veiledning i forhold til lovverk og innhenting av informasjon fra aktuelle sektormyndigheter.

2. Plantema

Rissa kommune har i samarbeid med Rissa Utvikling igangsatt en tidlig medvirkningsprosess i Råkvåg for å involvere innbyggerne i presiseringen av plantema for områdereguleringen. På bakgrunn av folkemøter våren og høsten 2011 og arbeidet i temagrupper i Råkvåg er følgende plantema prioritert:

- Bryggerekken og bryggene rundt Vågen.
- Vågen og Notholmen
    - Tilrettelegging av Råkabekken
    - Brannsikkerhet i bryggerekken og småbåthavna
- Parkering og kjøremønstre
- Attraksjoner for barnefamilier

2.1. Bryggerekken og bryggerne rundt Vågen

Ønsket fra befolkningen i Råkvåg er mer lys i bryggene på alle tider av døgnet. Sentrale spørsmål i planarbeidet blir da:

- Hvilken bruk ønskes det i bryggene (kontor/næring/bolig/fritidsbolig/museum)?
- Hva blir konsekvensen for Råkvåg ved valg av bruk?
- Kan alle bryggene brukes til all type virksomhet?
- Skal samme regler gjelde for alle bryggeeiere eller bør reglene differensieres og etter hvilke premisser?

2.1.1. Behov for utredninger

En oppdatert kulturhistorisk stedsanalyse av Råkvåg må utarbeides før det tas valg om bestemmelser i områdereguleringen. Det finnes et utmerket utgangspunkt i en stedsanalyse av Råkvåg i Anne Pia Johansens hovedfagsoppgave fra 1997. Den kulturhistoriske stedsanalyse forventes ferdig oktober 2012.

2.1.2. Alternativer til vurdering

Alternativer knyttet til regulering og bruk må vurderes ut ifra den enkelte brygges historie og tilstand men også i forhold til det samlede bygningsmiljø. Vurderingene vil blant annet basere seg på den differensierte kulturhistoriske stedsanalysen.

2.1.3. Utfordringer

For å ivareta kilden til kunnskap som bygningene og området er bærere av, må den historiske betydning og lesbarheten i området ivaretas. Kulturarvens utviklingspotensial må vurderes i forhold til kulturarvens sårbarhet og tålegrenser, samt i forhold til de plan- og forvaltningsfaglige, tekniske, økonomiske og politiske realitetene.

2.2. Vågen og Notholmen

Det er i dag stor etterspørsel etter båtplasser i Råkvåg. Det er derfor sentralt å vurdere mulige utvidelser av eksisterende båtanlegg i Råkvåg.

Som en del av arbeidet med havnebassenget i Råkvåg bør utformingen av Råkabekken vurderes. Råkabekken renner ut i vågen etter å ha strømmet gjennom et område med spredt bebyggelse og landbruksområder i en kvikkleiresone. Vannet ved utløpet fremstår som leirete og rikt på partikler og vannet hindres her i å renne naturlig pga. riksvei 133. Vannutvekslingen mellom bekken og Vågen skjer her via et rør under veien. I perioder har det blitt klaget over lukt fra Råkabekken. Det er et ønske om å gjøre noe med havnebassenget og utformingen av Råkabekken. Endring av bruen/fyllingen der riksvei 133 går over bekken bør vurderes for å hindre utvikling av lukt, forbedre vanngjennomstrømningen og utvikle bekken som rekreasjonsområde

Tiltak i forbindelse med sikring mot brann i bryggerekken og småbåthavna må dessuten vurderes. Her bør det vurderes hvilke adkomstmuligheter en brannbil må ha i området og om det er hensiktsmessig med brannbåt.

2.2.1. Behov for utredninger

Det er behov for å utrede om havnebassenget kan utvides og stabiliseres med oppslemming og spunt/steinsetting i indre Vågen. Dessuten må det utredes om havna ved Notholmen kan utnyttes for å få flere båtplasser.

Før det utføres endringer av utformingen av Råkabekkens utløp er det viktig å kartlegge strømnings- og sedimentasjonsmønsteret i bassenget. Det må være sikkert at stabiliteten og påvirkningen på bryggene ikke er negativ.

I forhold til brannsikkerhetstiltak må det dessuten utredes hvor stor betydning avstanden fra bryggebygningene til flytebryggene har i forhold til brannfare og brannspredning.

2.2.2. Alternativer til vurdering

Opptrekks- og utsettingsplass for båter er ønsket ved blankberget ved båtnaustet til Vorphaugen gård. En annen mulighet kan være ved siden av Vågen restaurant i forbindelse med et eventuelt drivstoffanlegg.

2.2.3. Utfordringer

Det kreves en avklaring med Kystverket og Fiskerlaget Midt-Norge vedrørende avhending av fiskerihavnen.

2.3. Parkering og kjøremønstre

Forholdet mellom fremkommelighet og vern av bygningsmiljøet i Råkvåg bør vurderes. Sentrale spørsmål i planarbeidet blir da:

- Er det ønskelig at det skal være fremkommelig for biler foran bryggerekken?
- Hvor skal bilene parkeres hvis ikke foran bryggene?
- Er det bare besøkende som skal henvises til annen parkeringsplass? Eventuelt hvor?
- Skal det være mulig å kjøre direkte til flytebrygga, eller bør det etableres en lasteplass med mulighet for drivstoffylling, sanitæranlegg og parkering på en annen plass?
- Er det mulighet for bobilplasser i sentrum? Det er daglig henvendelser i løpet av sommeren.
- Hvor er det mulighet for taxi-holdeplasser Råkvåg sentrum?

Dette er også relevante spørsmål i forhold til bruken av havna ved Notholmen.

2.3.1. Behov for utredninger

- Behovsanalyse

2.3.2. Alternativer til vurdering

I forbindelse med etablering av nye parkeringsplasser i Råkvåg kan følgende alternativer vurderes:

- Parkeringsplasser på “Gittejordet”, merket 1 på figur 2.
- Parkeringsplasser nedenfor gamle “Børøbutikken”, merket 2 på figur 2.
- Parkeringsplasser på arealet der raset gikk i 1958, merket 3 på figur 2.
- Parkeringsplasser vest for Råkvåg Stadion, merket 4 på figur 2.
- Parkeringsplasser langs stranden vest for Råkvåg sykehjem, merket 5 på figur 2.
- Parkeringsplasser ved moloen til Notholmen¸ merket 6 på figur 2

Figur 2 Forslag til parkering

2.3.3. Utfordringer

Avklaring av hvilke krav brukerne av båt og brygge har til framkommelighet; vil brukerne gå 200 meter til båten eller brygga? Det må utarbeides en avtale med grunneier mht. etablering og plassering av evt. dieseltank og parkeringsplasser.

2.4. Attraksjoner for barnefamilier

Det er en målsetting å etablere et sammenhengende nett av turstier og lage leke- og aktivitetespunkter for barn.

2.4.1. Behov for utredninger

Kartlegging av barn og unges bruk og opplevelse av Råkvåg.

2.4.2. Alternativer til vurdering

I forbindelse med etablering av leke- og aktivitetspunkter kan følgende alternativer vurderes:

- Rasteplass og lekepunkt ved Paulinebo, merket 1 på vedlagt kart.

- Rasteplass, lekepunkt og enkle sittebenker ved strandkanten ved sykehjemmet, merket 2 på kart.
- Rasteplass og lek- og aktivitetspunkt ved Råkabekken, merket 3 på kart.
- Rasteplass og lek- og aktivitetspunkt på Blankberget, merket 4 på kart.
- Rasteplass og lek- og aktivitetspunkt på indre Øyksjæret, merket 5 på kart.

***Kart over aktuelle leke- og aktivitetspunkter**:*

Figur 3 Forslag til leke- og aktivitetspunkter

2.4.3. Utfordringer

Avklaring med grunneiere og naboer i forbindelse med tilretteleggingen.

3. Medvirkning

Rissa kommune har ønsket en mer omfattende medvirkningsprosess enn minstekravet i Plan og bygningsloven tilsier. Rissa kommune og Rissa utvikling innledet allerede i våren 2011 et forpliktende samarbeid med befolkningen i Råkvåg og etablerte som nevnt fire temagrupper med deltakelse fra interesserte beboere.

Samarbeidet er organisert på følgende måte:

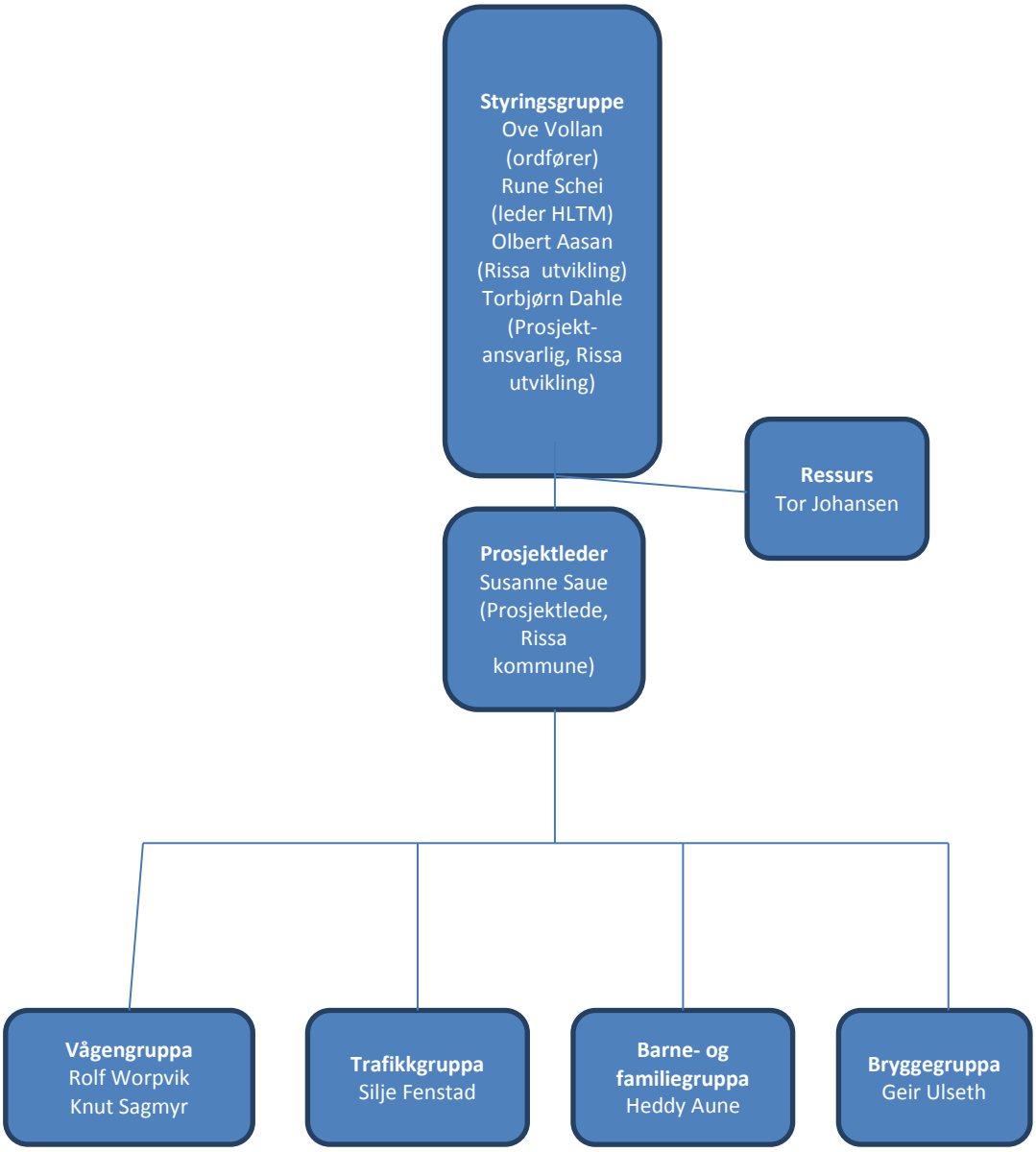

Figur 4 Organisering av medvirkningsprosess.

Formålet med den innledende delen av medvirkningsprosessen har vært å få involvert og engasjert Råkvågs beboere i planarbeidet og gjennom dette å få samlet inn beboernes ønsker til tiltak i Råkvåg sentrum. Denne delen av prosessen er nå ferdig.

Arbeidet med temagruppene i Råkvåg skal videreføres i det forestående planarbeid og temagruppene skal her bidra til å konkretisere ønskene for sentrumsutviklingen i Råkvåg i forhold til arealdisponering og områderegulering.

Rissa kommune ønsker å prioritere barn og unges medvirkning i det kommende planarbeidet. I den forbindelse vil det høsten 2012 arrangeres et verksted for barn og unge bosatt i Råkvåg eller med annen tilknytning til Råkvåg. På verkstedet skal deltakerne jobbe med spørsmål knyttet til deres bruk og opplevelse av Råkvåg. Aktuelle spørsmål kan være knyttet til hvor deltakerne opplever det som trivelig og spennende å være og hvor de føler seg utrygge. Deltakerne bes deretter om å markere deres svar på et individuelt kart. De individuelle kart bearbeides i grupper og samles i gruppekart. Gruppekartene bearbeides på verkstedet og et felles kart utarbeides. Dette kartet digitaliseres og brukes som grunnlag for å innarbeide hensynet til barn og unges opplevelse og bruk av Råkvåg i det videre planarbeid.

Som en del av medvirkningsprosjektet ønsker Rissa kommune dessuten at de involverte i prosessen får tilført ny og nyttig kunnskap som kan brukes og videreutvikles internt i Råkvåg og hos den enkelte. Derfor har kommunen implementert prosjektet Husnyckeln i planarbeidet. Husnyckeln er et verdiskapingsprosjekt som vil formidle kulturarv som ressurs for verdiskaping og samfunnsutvikling gjennom lokal forankring av pilotprosjekter og etablering av nettverk for erfaringsutveksling.

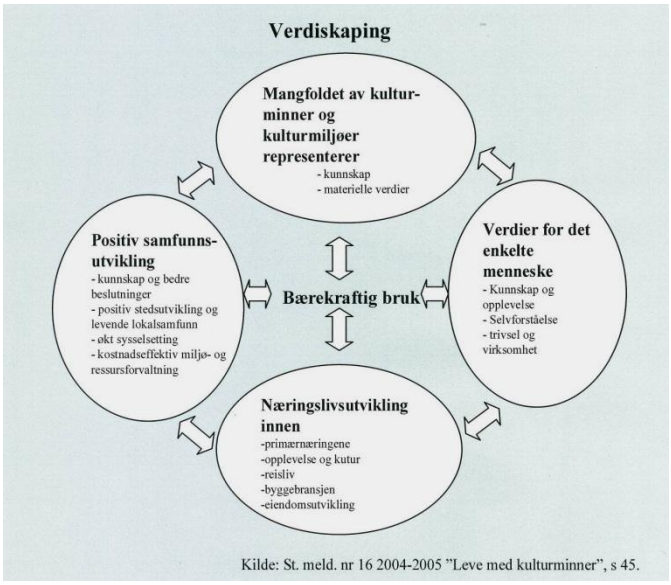

Figur 5: Sammenheng mellom verdiskaping og bærekraftig bruk står sentralt i prosjekt Husnyckeln.

Videre overveies det å involvere Innovasjon Norge og andre relevante fagmiljø innen reiselivsnæringen for å få innspill til strategier for Råkvåg som reiselivsdestinasjon.

4. Konsekvenser i forhold til miljø og samfunn

Som en del av områdereguleringen av Råkvåg sentrum vil det bli utarbeidet konsekvensutredning. Følgende tema vil bli vurdert:

- **Biologisk mangfold** (kombinasjon av viltregistreringer og prioriterte naturtyper). Oppdaterte data som er tilgjengelig fra viltregistreringer og naturbasen hos DN.

- **Kulturminner/Kulturmiljø (Inkludert arkeologi).** Eksisterende kunnskap/data om fornminner, lokalt viktige minner, helhetlige kulturmiljøer synliggjøres ved bruk av SEFRAK, Askeladden, DIVE-analyse og hjelp fra Fylkeskommunens antikvarer. Historisk utvikling. Hensynssone kulturmiljø.

- **Bygningsmiljø og estetikk.** DIVE- analyse gir en pekepinn til bestemmelser.

- **Landskapstyper**. Terrengtilpassing, inngrep, skjæringer og fyllinger av vesentlig karakter. Fjernvirkning, silhuett, solforhold og eksponering. Med utgangspunkt i bl a landbrukets kulturlandskap, geologisk kart, evt. vegetasjonskart kan det gjøres et forsøk på klassifisering av landskapstyper i området.

- **Bruk av strandsone**. Analyse av strandsonen med utgangspunkt i eksisterende inngrep, eksisterende privatisering, dyrkajord og bratthet.

- **Samfunnssikkerhet.** Eksisterende og tilgjengelige data om områder utsatt for flom/skred/utglidninger/stormflo/radon/høyspent/ulykkespunkter.

- **Nærmiljø/Bomiljø.** Konsekvenser for skole- barnehagetilbudet, lekeplasser, snarveier, hundremeterskogen, friområder

- **Teknisk infrastruktur.** Nødvendig struktur som må/bør på plass av: vei, kollektivdekning, vann og avløp, energiløsninger og behov. Eventuelle rekkefølgekrav som bør følges opp i planforslaget

- **Landbruk.** Forhold til jordvern, avskriving/omdisponering eller sikring av dyrka/dyrkbar mark.

5. Framdriftsplan med frister og deltakere

Periode 2011 – 2013	**Aktivitet**
April 2011	Innledende folkemøte/seminar med Rissa kommune og Husnyckeln
Juni 2011	Workshop for avklaring om bruk av plansmie-metodikk
Høst 2011	Bryggeeierne fra Råkvåg reiser med "Husnyckeln" i Sverige for å besøke Ulvöhamn som har lignende utfordringer med et tidligere fiskevær
Høst 2011	Oppstart temagrupper
Januar 2012	Rissa kommune og Husnyckeln inviterer 6 bryggeeiere på "Sjøhuskonferansen" i Trondheim i regi av Sør-Trøndelag fylkeskommune
Vår 2012	Norsk kulturminnefond, Sør-Trøndelag fylkeskommune, Husnyckeln, Rissa Utvikling og Rissa kommune gjennomfører "Råkvågseminaret om kulturminner"
15. juni 2012	Hovedutvalget for landbruk, teknisk og miljø legger ut planprogram til offentlig ettersyn Høringsperiode: 15. juni – 1. september 2012
September 2012	Workshop for barn i Råkvåg
Oktober 2012	Fastsettelse av planprogram i kommunestyret i Rissa kommune
Februar 2013	Planforslag ferdigstilles Høringsperiode: mars 2013 – mai 2013
September 2013	Kommunestyret i Rissa kommune vedtar områderegulering av Råkvåg sentrum